Kapittel 765 post 74
Oppdragskode 870149
Erstatter tidligere versjon godkjent av HOD 22.2.2017
Godkjent av HOD 26.09.2023

Regelverk for tilskuddsordning:

Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid for voksne i kommunene (NAPHA)

1. Mål og målgruppe for ordningen

Målet med tilskuddsordningen er økt kompetanse, tjenesteutvikling og kvalitet i det psykiske helsearbeidet for voksne og arbeidet med pårørende i kommunene. Tilskuddsordningen skal bidra til innsamling, systematisering og formidling av dokumentasjon til målgruppen, inkludert kunnskap om bruk av effektive kunnskapsbaserte verktøy og metodikk.

Det overordnede målet for tilskuddsordningen er å bidra til at personer med psykiske lidelser og problemer skal få hjelp og behandling, fra kunnskapsbaserte, likeverdige og godt koordinerte tjenester, der de bor.

Målgruppen for NAPHA er personell innen psykisk helsearbeid for voksne i landets kommuner, kommunenes politiske og administrative ledelse, personell som arbeider med helsefremmende og forebyggende tiltak i kommunene, personell på tilgrensede områder som har behov for økt kompetanse om psykisk helse og det psykiske helsearbeidet i kommunene, og relevante frivillige organisasjoner.

2. Kriterier for måloppnåelse for ordningen

Med utgangspunkt i mål for ordningen skal Helsedirektoratet rapportere tilbake til Helse- og omsorgsdepartementet om måloppnåelse på effekt- og resultatnivå. Rapporteringen til Helse- og omsorgsdepartementet er basert på informasjon innhentet fra tilskuddsmottaker (se punkt 6) og eventuelle andre kilder.

Følgende kriterier legges til grunn for Helsedirektoratets vurdering av måloppnåelse for ordningen som helhet i rapporteringen til Helse- og omsorgsdepartementet:

Effektnivå:
I hvilken grad tilskuddet har bidratt til å oppfylle nasjonale mål på psykisk helse feltet, inkludert

- Systematisk arbeid med kunnskapsbasert kompetanseheving, tjenesteutvikling, kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet.
- Prioritering av kunnskapssvake områder og kommunale behov for kompetanseheving.
- Likeverdige tilbud og tjenester til hele befolkningen, uavhengig av alder, bosted, sosioøkonomiske forhold, eller minoritetsstatus (jf. §1 i Lov om likestilling og forbud mot diskriminering).
- Systematisk helsefremmende og forebyggende arbeid i kommunene.
- Strategisk samarbeid og ressursutnyttelse på tvers av tilgrensende fagområder og virksomheter. Dette omfatter også utnyttelse av potensielle synergier, og begrensning av duplisering og overlapp av tiltak og aktiviteter.
- Systematisk bruker- og pårørendemedvirkning i tjenesteutviklingen.

Resultatnivå:
I hvilken grad målgruppen har fått kunnskap, veiledning, informasjon og nettverk som gir grunnlag for kunnskapsbasert praksis innen fagfeltet psykisk helse.

Helsedirektoratet ser i sin vurdering av måloppnåelse på omfang, type og nedslagsfelt for senterets arbeid med:

- formidling
- kompetanseheving
- tjenesteutvikling
- nettverkssamarbeid
- målgruppemedvirkning
- bruker- og pårørendemedvirkning

Helsedirektoratets vurdering av måloppnåelse for ordningen baseres også på:

- Kvalitativ vurdering av ordningens effekter på utviklingen av kunnskapsbasert praksis
- Målgruppens kontakt med/bruk av senteret
- Hvor fornøyd målgruppen har vært med kontakten med sentrene. Rapportering fra sentrene vektlegges sammen med annen relevant kunnskap om målgruppens kontakt med / bruk av og tilfredshet med sentrene
- Resultater av samarbeid og samordning med andre sentre og miljøer på tilgrensende fagområder med relaterte oppgaver som forskning, kompetanseheving og kvalitetsutvikling i og mellom tjenestene

3. Hvem kan søke

☐ Kommuner
☐ Fylkeskommuner
☐ Interkommunale selskaper
☐ Statlige foretak (f.eks. RHF/HF)
☐ Frivillige og ideelle organisasjoner (herunder stiftelser)
☐ Universiteter og høyskoler
☒ Bedrifter
☐ Søkere utenfor Norge (f.eks. internasjonale organisasjoner og EU)

Tillegg og presiseringer:
Tilskuddsmottaker er omtalt i statsbudsjettet og det er kun Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid for voksne i kommunene (NAPHA) som kan søke.

4. Søknaden skal inneholde

☒ Prosjektbeskrivelse/beskrivelse av eventuelle *øremerkede tiltak i statsbudsjettet* tiltak det søkes om tilskudd til
☒ Budsjett (skal kunne sammenliknes på samme nivå med regnskap dersom regnskap kreves)
☒ Delfinansiering/tilskudd fra andre instanser
☒ Egenfinansiering
☒ Redegjørelse for de interne og eksterne kontrolltiltak som skal sikre korrekt rapportering og

måloppnåelse for prosjektet
☒ Søkerens overordnede vurdering av risiko ved aktiviteten finansiert av tilskuddet, og beskrivelse av eventuelle risikoreduserende tiltak.

Søknaden skal undertegnes av styreleder eller den som har signeringsfullmakt.

Tillegg og presiseringer:
Søknaden skal kortfattet beskrive senterets målsettinger, fremdriftsplan og disponering av et eventuelt innvilget tilskudd for året det søkes tilskudd for. Søknaden skal gjenspeile formål og bevilgning omtalt i statsbudsjettet for perioden, og føringer skissert i utkast til tilskuddsbrev. Utkast til tilskuddsbrev for påfølgende år mottas fra Helsedirektoratet i desember året før. Søknad sendes innen 10.01. tilskuddsåret.

Informasjon i søknaden fra senteret om blant annet del-/egenfinansiering og kontrolltiltak/risikovurdering benyttes til å vurdere og utarbeide hensiktsmessige føringer og oppgaver i vedtaksbrevet.

Hvis senteret har ubrukt tilskudd fra året før kan det søkes om overføring av ubrukt tilskudd til påfølgende tilskuddsår. Det vises til punkt 5 for ytterligere informasjon.

5. Tildelingskriterier

☐ Skjønnsmessig vurdering med utgangspunkt i forventet måloppnåelse
☒ Ordningen er øremerket i statsbudsjettet
☐ Kvantifiserbare tildelingskriterier
☐ Andel av regnskapsførte utgifter

Tillegg og presiseringer:
NAPHA skal i størst mulig grad gjøre materiell som er produsert ved hjelp av tilskudd gratis tilgjengelig for allmenheten. Når det er hensiktsmessig skal senteret også gjøre seminarer o.a. som senteret arrangerer med tilskudd lett tilgjengelig for fagfolk fra hele landet.

Det gis tilskudd til:
- Bistand til målgruppen i implementering av nasjonale normerende produkter, strategier, planer og satsinger.
- Kunnskapsutvikling og tjenestestøtte som utføres på en slik måte at aktiviteten understøtter arbeid og tjenester av god kvalitet over tid.
- Tverrfaglig og tverrsektoriell veiledning, informasjon og nettverksbygging.
- Arbeid som bidrar til at fagområdene psykisk helse, seksuell helse, rus og vold ses i sammenheng.
- Koordinerings-, samordnings- og annet samarbeid med relevante sentre og aktører regionalt og nasjonalt. Samarbeidet skal styrke måloppnåelsen for ordningen og tydeliggjøre de ulike virksomhetenes roller og ansvar.
- Arbeid som prioriterer kommuner med særskilt behov og mulighet for å nyttiggjøre seg av tiltak.
- Behovsanalyser utført i samarbeid med statsforvalterne, fylkeskommuner og andre kunnskaps- og kompetansesentre på tilgrensende fagområder.
- Systematisk innhenting av kunnskap. Kunnskapen skal omfatte forskningsbasert kunnskap, erfaringsbasert kunnskap, bruker- og pårørendekunnskap og -erfaringer.
- Aktivitet mot tjenestene og i egen virksomhet som bidrar til systematisk bruker- og

pårørendemedvirkning på systemnivå, tjenestenivå og individnivå.
- Arbeid for å understøtte og legge til rette for praksisnær og praksisrelevant forskning i samarbeid med andre.
- Annet arbeid som faller innunder samfunnsoppdraget for flere kunnskaps- og kompetansesentre gitt av Helse- og omsorgsdepartementet og Barne- og familiedepartementet (2015).

Tilskuddet skal i sin helhet gå til drift eller annen aktivitet ved NAPHA som angitt i statsbudsjett og tilskuddsbrev. Tilskuddet skal nyttes til kostnader som er nødvendig for å realisere målsetningen (punkt 1) og bidra til kriteriene for måloppnåelse (punkt 2), sammen med føringer og oppgaver angitt i statsbudsjett og tilskuddsbrev. Tilskuddet kan dekke utgifter til mindre investeringer og utstyr som er nødvendig for forsvarlig drift og måloppnåelse ved senteret. Grunntilskudd og eventuelle tilleggstilskudd skal dekke de relevante drifts- og tilleggsoppgaver, inkludert lønns- og pensjonskostnader.

Det gis ikke tilskudd til:
Tilskudd skal ikke brukes til klinisk virksomhet eller til å drive egen klinisk forskning ved senteret. Tilskudd skal ikke benyttes til å bygge opp egenkapitalen. Dette forhindrer ikke nødvendige avsetninger til pensjonsforpliktelser ved behov.

Det gis ikke tilskudd til foretak i statsstøtterettslig forstand. Utgangspunktet for vurderingen av om en enhet er et foretak eller ikke, er om enheten kan sies å drive økonomisk aktivitet. Virksomheten er selv ansvarlig for å vurdere hvorvidt den aktuelle aktiviteten er å anse som økonomisk aktivitet i henhold til statsstøtteregelverket. Virksomheten er selv ansvarlig for at tilskudd ikke benyttes til økonomisk aktivitet (kryssubsidiering), herunder å etablere regnskapsmessige skiller dersom dette er nødvendig.

Virksomheten skal ha rutiner for å forhindre kryssubsidiering mellom økonomisk og ikke-økonomisk aktivitet. Forbudet mot egenkapitaloppbygging og kryssubsidiering innebærer at virksomheter med oppdragsfinansiert aktivitet eller annen økonomisk aktivitet må ha separate regnskap, se nærmere i punkt 6 nedenfor.

Ved ubrukt tilskudd:
Det vises til Helsedirektoratets standardvilkår for tilskudd, med følgende presisering:
- Helsedirektoratet utbetaler tilskudd til sentrets virksomhet innen de årlige rammer fastsatt av Stortinget og bevilget av Helse- og omsorgsdepartementet.
- Hvis senteret har ubrukt tilskudd fra året før, kan det søkes om overføring av ubrukt tilskudd til påfølgende tilskuddsår. Dette forutsetter at senteret kan vise til at den omsøkte overføringen av tilskudd skal gå til å gjennomføre konkrete aktiviteter. Aktivitetene skal beskrives med tilhørende kostnader. Formålet må være i tråd med opprinnelig vedtak og *ikke representere et varig behov for økt driftsramme*.
- Eventuelt ubrukt tilskudd fra året før kan innvilges overført uten avkortning av neste års tilskudd. Ubrukt tilskudd som innvilges overført inngår i det samlede tilskuddsbeløpet som senteret skal rapportere på innen fristen 01.03. påfølgende kalenderår.

6. Rapportering fra tilskuddsmottaker skal inneholde

Rapporteringsfrist er 1.3. året etter tilskudd ble tildelt. Det skal rapporteres for kalenderåret, dvs. per 31.12. året tilskuddet ble tildelt. Eventuelle ytterligere rapporteringskrav fremkommer i årlig tilskuddsbrev.

☒ Måloppnåelse: Tilskuddsmottakers vurdering av gjennomførte tiltak og hvordan/i hvilken grad dette har bidratt til at målene for tilskuddsordningen (punkt 1) er oppnådd.

Rapporten fra senteret skal, på en kortfattet og oversiktlig måte, gi informasjon om alle særskilte formål og oppgaver som omtales i statsbudsjett og tilskuddsbrev, og er finansiert med tilskudd fra Helsedirektoratet. Rapporten skal beskrive gjennomført aktivitet, sammen med resultater og vurdering av måloppnåelse. Dette inkluderer hvordan senteret har fulgt opp relevante statlige strategier, planer, satsninger og normerende produkter. Det skal også inkluderes en kortfattet og oppsummerende vurdering av måloppnåelsen i stort og i hvilken grad målgruppen fortsatt har behov for videre bistand.

Rapporteringen skal beskrive:

- Hvordan senteret overordnet vurderer at tilskuddet har bidratt til at nasjonale mål på NAPHA sitt område oppfylles.

- Aktivitet som har bygget opp kompetanse i målgruppen og bidratt til oppdatert, kunnskapsbasert praksis, inkludert vurdering av resultater og effekter av den nye kompetansen, herunder:
    - Formidlings- og informasjonsarbeid
    - Gjennomført bruker- og pårørendemedvirkning inn i senterets arbeid.
    - Støtte til implementering av nasjonale normerende produkter, strategier, planer og satsninger
    - Støtte til utvikling av forebyggende, avdekkende og oppfølgende virksomhet
    - Støtte til utvikling av helsefremmende og forebyggende arbeid
    - Støtte til utvikling av likeverdige tilbud som ivaretar hele befolkningen, inkludert kjønns-, ulikhets- og mangfoldsperspektiv
    - Støtte til systematisk arbeid med kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet, inkludert langsiktige strukturer for kommunenes arbeid forankret i lokalt planverk
    - Arbeid med praksisnær og praksisrelevant tjenesteutvikling, inkludert gjennomført målgruppemedvirkning inn i senterets arbeid
    - Formidling og tjenestestøtte via ulike nettbaserte kanaler

- Aktivitet som har tilgjengeliggjort dokumentasjon om psykisk helsearbeid, inkludert vurdering av resultater og effekter av dokumentasjonsarbeidet.

- Aktivitet som har understøttet og lagt til rette for praksisnær og praksisrelevant forskning og bidratt til metodeutvikling, inkludert vurdering av resultater og effekter av innsatsen.

- Aktivitet som har bidratt til å styrke tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid og samordning, inkludert vurdering av resultater og effekter av det styrkede samarbeidet, herunder:
    - Deltagelse i - eller støtte til lokalt, regionalt eller nasjonalt nettverkssamarbeid
    - Tverrfaglige eller tverrsektorielle tjenesteutviklings- og kompetansehevingstiltak

- Aktivitet som har bidratt til samarbeid og samordning med andre sentre og miljøer med relaterte oppgaver for å sikre gode synergieffekter og ressursutnyttelse, samt unngå overlapp - inkludert vurdering av resultater og effekter av samarbeidet/aktivitetene.

I tillegg til informasjon om måloppnåelse angitt over, skal senterets rapportering gi informasjon om:
- Antall årsverk finansiert gjennom tilskuddet.
- Hvordan senteret har fulgt opp relevante statlige strategier, planer, satsninger og retningslinjer angitt i tilskuddsbrevet.
- Hvor fornøyd målgruppen har vært med kontakten med senteret, og senterets vurdering av

kontakten
- Praksis ved eventuell deltakeravgift for tilskuddsfinansiert aktivitet, herunder hvor stor andel av direkte og indirekte kostnader som dekkes gjennom deltakeravgiften.
- Omtales aktivitet som er finansiert på andre måter enn gjennom tilskudd fra Helsedirektoratet skal det fremkomme tydelig hvilke midler som har finansiert den omtalte aktiviteten.

☒ Regnskap: Budsjett og regnskap fra tilskuddsmottaker skal kunne sammenlignes på samme nivå. Det skal føres separate regnskap for drift (grunntilskudd fra Helsedirektoratet), øremerkede tilleggstilskudd og overført tilskudd, skilt fra øvrig regnskap for eksempel med prosjektkoder. Beregninger for eventuelle overhead-kostnader må redegjøres for.

Dersom tilskuddsmottaker utøver økonomisk aktivitet, må tilskuddsmottaker sørge for et regnskapsmessig skille mellom den økonomiske og ikke-økonomiske aktiviteter. Separate regnskap må føres på en transparent måte og bygge på objektive regnskapsprinsipper, slik at kostnader og inntekter allokeres korrekt. Dette sikrer gjennomsiktighet med hensyn til pengestrømmer fra den økonomiske til den ikke-økonomiske delen av virksomheten. Videre må det etableres en kostnadsfordelingsmekanisme, som sikrer at den økonomiske aktiviteten blir belastet en forholdsmessig andel av de relevante kostnadene. Delen som utøver økonomisk aktivitet, må dekke de relevante variable kostnadene og også en forholdsmessig andel av de faste kostnadene. Virksomheten skal dokumentere de separate regnskapene.

☒ Revisorattestasjon: Krav for revisorkontroll og attestasjon er spesifisert i tilskuddsbrevet

☒ Avtalte kontrollhandlinger:
Virksomhetens rutiner for å forhindre kryssubsidiering skal beskrives, inkludert etablerte fordelingsnøkler, og senteret skal rapportere hva som er gjort for å følge rutinen. Revisor/autorisert regnskapsfører skal kontrollere at virksomhetens rutine for å hindre kryssubsidiering er fulgt.

7. Søknadsbehandling

Innstilling om avgjørelser/vedtak skal fremmes av: Helsedirektoratet
Innstilling skal godkjennes av: Helsedirektoratet
Avgjørelser/vedtak skal fattes av: Helsedirektoratet
Hvordan søker skal opplyses om utfallet av søknadsbehandlingen: Ved tilskuddsbrev

8. Klage på vedtaket

Tildeling av/avslag på tilskudd under ordningen er et enkeltvedtak. I henhold til forvaltningsloven §28 er det klagerett.

9. Rutiner for utbetaling

Tilskuddet utbetales først når aksept av vilkår i tilskuddsbrevet er returnert utfylt og signert av tilskuddsmottaker.

Tilskuddsmottaker må varsle Helsedirektoratet dersom adresse, bankkontonummer eller organisasjonsnummer er endret.

Eventuelt for mye utbetalt tilskudd skal returneres til Helsedirektoratet eller vil kunne avkortes ved neste års tildeling.

10. Oppfølging og kontroll

Helsedirektoratet kan føre kontroll med:

- at tilskudd brukes etter kravene i regelverk og tilskuddsbrev
- at opplysninger som legges til grunn for tildeling og som inngår i den etterfølgende rapporteringen er korrekte, jf. bevilgningsreglementet §10, annet ledd.

Helsedirektoratet kan gi myndighet til en annen virksomhet for å føre denne kontrollen. Tilskuddsmottakere skal legge frem opplysninger ved forespørsel og bidra på andre måter til å muliggjøre og lette kontrollarbeidet.

Helsedirektoratet kan iverksette nødvendige og hensiktsmessige kontroller.

11. Bortfall av tilskudd og andre reaksjonsformer

Helsedirektoratet har nulltoleranse for mislighold av tilskudd. Dette gjelder også for tilskudd hvor tilskuddsforvaltningen er delegert til andre aktører, for eksempel statsforvalteren.

Helsedirektoratet er pliktig til å gjøre tiltak når det framkommer informasjon om mulig mislighold av tilskudd. Direktoratet kan stanse utbetaling av tilskudd ved mistanke om at mottaker gir uriktige opplysninger eller at mottaker ikke bruker tilskuddet i samsvar med fastsatte betingelser. Videre kan Helsedirektoratet kreve tilskuddet tilbakebetalt dersom det er dokumentert mislighold, herunder at mottaker ikke oppfyller kravene som stilles i regelverket eller at det er gitt uriktige opplysninger.

Helsedirektoratet har også anledning til å nekte tilskuddsmottaker å motta tilskudd i ett eller flere påfølgende år dersom tilskuddet ikke brukes i samsvar med fastsatte betingelser. Mislighold av tilskudd kan få rettslig konsekvenser.

Se også Standardvilkår for tilskudd fra Helsedirektoratet.

12. Utlysning

Tilskuddsordningen utlyses ikke. Tilskuddsmottaker kontaktes direkte.